

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА.

Сбогомъ!

Прощавай, славейче любезно,
Ти птиченце си намъ полезно,
И съ благъ, приятенъ гласъ . . .
Прощавай! Добъръ часъ!

Ще идешъ ти на югъ, тамъ, дѣто,
Засмѣно вѣчно е небето;
Тамъ, дѣто оня край
Е вѣчно земенъ рай! . . .

Но щомъ се зимата прокуди,
И всичко всѣкждѣ събуди,
Вземи ти дълги пжтъ,
Що води въ наши кжтъ!

Люб. Бобевски.

Неканена гостенка.

лизу до земята между клонитѣ на единѣтъ пълзящѣ храстѣ едно птиче си свило гнѣздо, въ което измѣтило три хубавички птиченца. Майката отъ сутринѣ до вечерѣ прѣхвъртѣвала по разни страни и търсила за милитѣ си дѣчица перурудки и мухички. Скоро тѣ порастнали и взели да се обличатѣ тукъ-тамъ съ тънки перца.

Една жаба живѣла тамъ наблизу и видѣла, какъ птичето си правило гнѣздото. Като го сви-ло, то по цѣли часове не ставало отъ гнѣздото, защото нанесло яйчица и легнало да ги мѣти. Най-послѣ отъ яйцата се измѣтили тѣзи жълтоусти птиченца, които по цѣлѣтъ день си отваряли устата и писукали жално. Клетата жаба нѣмала мира отъ своитѣ голи съсѣдчета.

Подскочила веднажъ на единѣтъ клонѣ до гнѣздото и взела да гледа малкитѣ птичета очу-

дено. А тѣ въ това врѣме отваряли уста широко и крѣщѣли обикновената си пѣсенъ:

„Гладни сме, гладни сме, дай ни храна“!

— Да, вие сте гладни, но азъ съмъ малка и не мога ви намѣри храна. защото едвамъ себе си прѣхранвамъ.

Майката на птиченцата дохождала съ пеперудка въ уста и я пущала грижливо само въ устата на едното птиченце и пакъ отлитала надалечъ. Въ това врѣме останалитѣ крѣщятъ и отварятъ уста още на широко, но тя не ги поглежда. Ето слѣдъ малко тя пакъ се връща съ нова пеперудка и я слага въ устата на другото птиче. Така отива и се връща по стотини пѣти, дордѣ ги нахрани добрѣ, а жабата ги само гледа и се чуди.

По едно врѣме на жабата станало мѣчно и си казала:

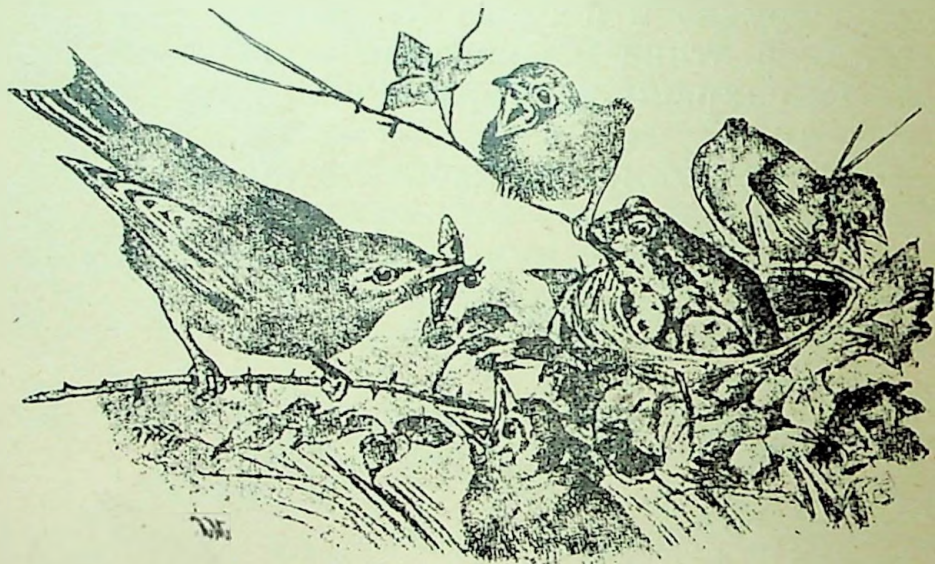

— Колко съмъ била нещастна азъ въ своитѣ младини! Никой не се е грижилъ така за ме-

не, както майката на тия грозни птиченца. Моята майка ми захвърли яйцето въ блатото и вече не се върна да ме погледне. Ако не бѣха лжчитѣ на топлото слънчице, азъ щѣхъ да замръзна и нѣмаше да излѣза на бѣлъ свѣтъ. А тия птиченца!... Дордѣ почнатѣ да хвърчатъ дори, ще бждатъ хранени наготово отъ своитѣ родители.

Като се отдалечила майката на птиченцата, жабата взела да се моли да нахранятъ и нея.

— Не можемъ, не можемъ отговорили едновременно птиченцата: ние чакаме наготово и отъ гдѣ ще вземемъ да те нахранимъ!

Тогава тя подскочила въ гнѣздото и се настанила въ срѣдата като сѣща стопанка. А горкитѣ птиченца се изпоплашили и изхвъркнали по клонетѣ около гнѣздото.

Слѣдъ малко дошла и майката. Щомъ видѣла неканената гостенка, почнала да цвърчи ядовито и да я мѣмри:

— Какво търсишъ въ къщата ми, безочлива кекерицо?! Не стига дѣто си дошла на гости, ами си изпѣдила и чедата ми... Така ли постѣпватъ гоститѣ!

— Искамъ да ямъ, гладна съмъ, закрѣкала жабата и не се мърдала отъ мѣстото си. Дай ми що годѣ да си похапна като твоитѣ дѣца.

— Заповѣдай, казала птичката и веднага ѝ турила въ устата една тлѣста муха. Но искамъ да се махнешъ отъ къщичката ми.

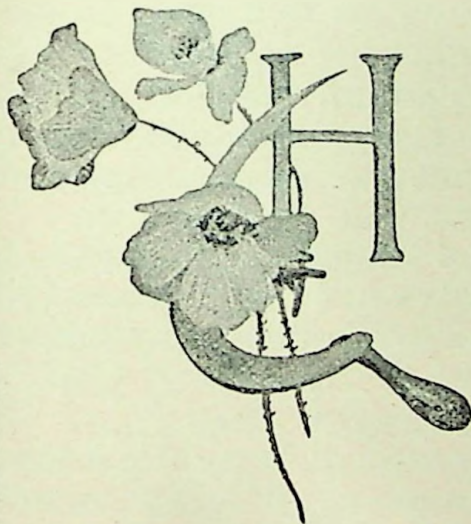
Жабата изяла мухата и си отишла въ жилището. Птичката я засрамила съ своята постѣпка и тя вече не отивала да безпокои дѣцата ѝ.

Изъ живота на Стара-Турция.

IV.

Сѣмѣтари.

едѣля има какъ бѣклици обикалятъ изъ село и пакъ не могатъ да свършатъ калеската. А три дни става отъ какъ у дѣдови Станкови гайда свири, гости весели.

Дѣдо Станко е имотенъ и милостивъ селянинъ, та нѣма човѣкъ, който да го мрази; заради туй иска да покани цѣло село, та

всѣки да помни и приказва, кога е Станко синъ женилъ.

Дойде сѣбота и ратаитѣ нагласиха колата за сватба. Нахраниха младитѣ волове и сложиха вечеря. Гайдата отново засвири народната ржченица. Заиграха моми и момци, а баба Станковица и дѣдо Станко току подаватъ бѣклицата на играчи и сватове да пиятъ за здравето на младоженцитѣ.

Само Ангелъ—дѣдовиятъ Станковъ синъ—не е толкова веселъ. Ту поглежда играчитѣ, ту се замислюва въ кѣта при майка си.

— Какво си се умислилъ, като пате подъ ржшето, извика по едно врѣме стариятъ сватъ. Я подскачай малко да видимъ и твоето изкуство. Така лесно не се печели булка, завърши шеговито той.

— Нѣщо ме задушва всяко, отговори тѣжно Ангелъ и пакъ наведе очи. Снощи сънувахъ, че ме гонятъ змии усойници, та кой знае какво ще се случи съ мене.

— Я го виждъ ти, седналъ да се плаши като баба отъ сънищата! Вземи по-скоро бѣклицата и я подай на гоститѣ, каза стариятъ сватъ и стана да потропа и той.

Изираха още двѣ-три хора и всички се разотидоха, защото на другия день щѣха да отидатъ рано въ близкото село *Трънка* за булката.

* *
*

Зазори се. Клепалото удари и подкани богомолцитѣ за черкова. Ратаитѣ нахраниха волонитѣ и разтвориха порти за сватбари и сватове.

Завървѣха стари и млади съ приносъ въ ржцѣ. Напълниха се дворъ и кѣщи съ гости и нѣма ше кой кѣдѣ да сѣдне.

Слѣдъ черковенъ отпущкъ колата потегли, а слѣдъ нея гайдарьтъ и сватбаритѣ. Селото бѣше близко, та стигнахме рано-рано. Ощо на край село ни посрѣщнаха момини сватове и сватбари съ пѣсни и китки. Двѣ гайди ни заведоха у момини двори. И тамъ ни поднесоха шарени бѣклици. Ние пихме и благославяхме.

Излѣзе и младата булка. Цѣлува ржцѣ и бърши сълзи, защото ще се раздѣля вече съ бащини двори.

Изпълнихме сватбарскитѣ обичаи и потеглихме съ булката за момково село. Засвириха пакъ гайди на ржченици. Заиграха моми и момци, а старци вирятъ бѣклици къмъ небето.

* *
*

Стигнахме до хайдушката чешма и спрѣхме да починемъ. Насѣдахме подъ брѣстовитѣ на сѣнка и гайдаритѣ запѣха пѣсни за хайдутъ Велка и крали Марка.

Починахме, па тръгнахме за село. Слѣдъ минута-двѣ отпрѣдъ ни се зададе конница. Как во ли е туй? си казахме ние. Да не е тръгналъ владика съ стражари за „владичина“? Или пусия срѣщу бунтовнишка чета? . . .

— Стойте, казаха конниците, като ни доближиха! Никой да не бѣга, защото ще бѣде убитъ. Това бѣха турски войници.

Всички замръзнахме на мѣстата си. Единъ конникъ слѣзе на земята, а другитѣ стояха на

конетѣ си съ заложени пушки. Войникътъ започна да събира на сила нанизитѣ на женитѣ. Най-послѣ дойде редъ и до булката въ колата. Но тамъ той не можа да стигне, защото Ангелъ го повали мъртавъ на земята.

Другаритѣ му загърмѣха върху сватбаритѣ и скоро пжътъ се покри съ трупове. Като прѣтрѣпаха Ангела и булката, конниците прѣпуснаха коне и се изгубиха.

Цѣло село бѣше излѣзло да ни посрѣшне. Но то не посрѣшна младоженци и весели сватбари, а — петъ кола мъртви трупове. . . .

Мравкитѣ на война.

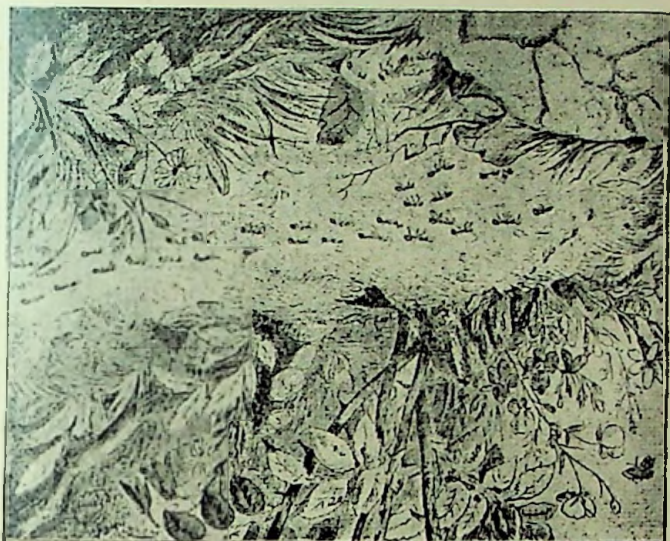
И мравкитѣ се раздѣлятъ на нѣколко рода както другитѣ животни. Така едни биватъ сиви, други черни и т. н. Сивитѣ мравки сж по-едри отъ чернитѣ и се отличаватъ съ своитѣ разбойнически привички.

Често пжти сивитѣ мравки, като узнаятъ, че недалечъ отъ тѣхния мравунекъ живѣятъ чернитѣ имъ сестри, нареждатъ се като войници и отиватъ да ги нападнатъ.

Щомъ пристигнатъ до жилището на чернитѣ мравки, нахвърлятъ се върху имъ като малки звѣрчета и скоро ги побѣждаватъ. За мигъ бойното поле се покрива само съ трупове на черни мравки.

Слѣдъ това навлизатъ въ дупката имъ и на-

падатъ яростно яйцата, отъ които слѣдъ врѣме
ще се излупятъ малки черни мравчици.

Ограбената плячка сивитѣ мравки отнасятъ
въ своя мравунекъ. Когато плякосанитѣ яйца
се излупятъ въ мравунека на сивитѣ мравки,
тѣ ги привикнуватъ на робство — да имъ рабо-
тятъ наготово, също както въ старо врѣме евреи-
тѣ сж робували на египтянитѣ.

Чернитѣ мравки сж принудени да изпълня-
ватъ най-тежкитѣ работи въ жилището на свои-
тѣ сиви господари: тѣ помагатъ на грабителитѣ
да си направятъ сгоденъ мравунекъ; прѣчист-
ватъ жилището имъ отъ всѣкакви нечистотии,
забавляватъ малкитѣ сиви мравчици и имъ но-
сятъ храна наготово, за да порастнатъ по-скоро.

Така тѣ отхранватъ като свои дѣда бжда-
щитѣ си мжчители.

На нашата картинка сж изобразени сивитѣ
мравки, какъ отиватъ на бой срѣщу чернитѣ
си съсѣдки.

Стоянъ хайдутинъ.

(Народна пѣсенъ).

Стоянъ прѣзъ гора минува,
Съ нея се той прощава:
— Прощавай, горо зелена,
Прощавай, водо студена,
Прощавай, сѣнко дебела . . .
Много съмъ майки разплакалъ,
Много съмъ булки овдовилъ,
Сгоденици много разгодилъ.
Дома си ази ще ида,
Стара си майка да видя,
Майка си, още булка си,
Булка си съ мжжко дѣтенце.

Гора му дума — хортува:
— Море Стояне, Стояне,
Видишъ ли тамо полето,
Въ полето дърво високо?
Тамъ е, Стояне, майка ти,
Майка ти, още булка ти,
Булка ти съ мжжко дѣтенце . . .
Кога си Стоянъ отиде,
У бабини двори навлѣзе, —
Той не зачари майка си,
Майка си, още булка си,
Булка си съ мжжко дѣтенце,
Най си завари пашата,
Пашата съ войска голѣма.
Па си Стояна хванаха,
Назадъ му ржцѣ вързаха,
Та го на конакъ пратиха,
Дѣто му глава свалиха.

Хр. Боневъ.

Какъ живѣятъ индийциѣ.

ко нѣкое 10-годишно дѣте отиде съ параходъ въ далечната Индия на гости у нѣкое богато индийско сѣмейство, ще види, че тамъ хората не живѣятъ тъй както по нашитѣ мѣста.

Въ България ние извършваме много работи сами или съ помощта само на единъ ратай, или слугиня. А въ Индия на едно сѣмейство за сѣщата работа хората употребяватъ 8—10 слуги.

Единъ пѣтешественикъ, който е живѣлъ нѣколко години въ тази земя, ето що разказва за сѣмейството, у което е гостувалъ :

„Сутрина, още въ зори, въ кѣщи дохождаше единъ босъ индиецъ, съ голѣма чалма на глава и очистваше добръ обущата и дрехитѣ на господаритѣ и моитѣ. Дордѣ ги прѣчисти и ние се събуждахме. Слѣдъ закуската индиецътъ помагаше на господаря си да наредятъ стоката до колцата и веднага си отиваше у дома.

Слѣдъ него идваше други босъ индиецъ, който влазяше въ обора и извеждаше алестия конь на господаря си на двора. Прѣчистваше го добръ и го нагласяваше за талигата. За по-

ловина частъ всичко бѣше готово. Колдата се натоварваше съ стока и слугата я подкарваше къмъ пазаря за проданъ. Но той не си отиваше като първия, а вървѣше близу до коня и го пазѣше съ голѣмо внимание отъ мухитѣ. И горко на тази муха, която се осмѣли да кацне на коня! Тозчасъ ще бѣде смазана съ особена метличка, направена отъ конска опашка, която индиецътъ носи винаги на дѣсното си рамо. А на лѣвото рамо той носи и чулъ за коня, който веднага мѣта на гърба му при всѣко спиране на талигата.

Около 11 часа прѣди обѣдъ въ къщи дохождаше другъ индиецъ съ пѣленъ кошъ трѣва за коня. Тази работа той вършеше и къмъ 7 часа вечерята.

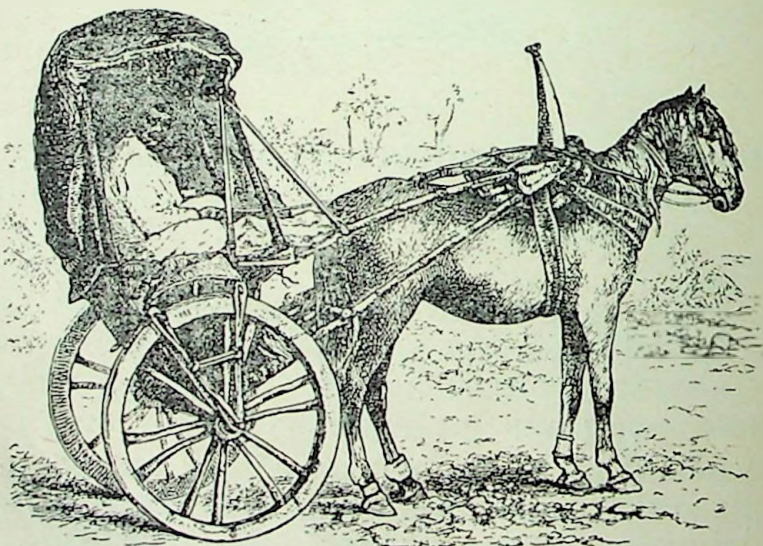
Съсѣдътъ на моя домакинъ имаше нѣколко коне. За всѣки конь той държеше особенъ пазачъ. Освѣнъ тѣхъ имаше и двама, които се грижиха за трѣва на всичкитѣ му коне.

Половинъ часъ прѣди обѣдъ въ готварницата влазяха едни малки индийчета и прѣчистваха нѣщата за трапезата: едно чистѣше само

ножоветѣ, друго — само лѣжицитѣ и т. н. т. Щомъ нѣкое си свършеше опрѣдѣлената работа, веднага си отиваше у дома, безъ да помогне на другарчето си въ нѣщо.

Освѣнъ тия момчета имаше и други двѣ, които живѣяха повече въ кѣщата на домакина: едното носѣше вода, а другото — приготвяше и носѣше въ готварницата дърва и подклаждаше огъня.

Отъ работитѣ на тия вѣйкашни хора, които всѣки день идваха въ кѣщата на богатия индеецъ, увѣрихъ се, че всѣки огъ тѣхъ извършва по една опрѣдѣлена работа и не се намиса въ работитѣ на другитѣ. Тѣ нито ядатъ, нито спатъ въ кѣщата на господаря си, а всѣки бърза да си отиде, щомъ си свърши работата. Заплатата на тия многобройни слуги е много малка — колкото да се нахранятъ и облѣкатъ.

Въ Индия е доста горещо, затова ние европейцитѣ не можемъ да ходимъ нито боси, нито пѣшъ отъ горещина, а се возимъ на малки колца съ двѣ колела, които иматъ на задната си частъ сѣнникъ (чадъръ). за да ни пази отъ палещитѣ слънчови лъчи“.

Г ж сенца.

(Изъ дѣтинството на Едисона).

алко дѣвойче цѣлъ день се лута да търси своето 5-годишно братче. Тича около калното блато и вика жално: „Тома! Тома! Къдѣ си? Ела си вече!“

Никой се не обажда на жалния ѝ викъ. Оставя блатото и се опѣтва къмъ дълбоката рѣка. Тамъ край брѣга вижда черната му главица и изкрѣщява сърдито: „Хайде по-скоро у дома, лудетино! Изгубихме ума си да те търсимъ цѣлъ день“.

А Тома седи край брѣга спокойно и си прави нѣщо отъ дѣсчици. Сестра му го дърпа за рамото и иска на сила да го завлече у дома.

— Не ми разваляй воденичката, обърна се сърдито Тома и продължава да прави колелцата ѝ.

— Ставай по-скоро, че дъждъ иде, ще ни измокри до кожа!

— Нека вали, азъ не си оставямъ воденичката. Посѣдни тукъ да видишъ какъ, ще мели зърната на този класъ!

Въ това врѣме трѣсна силна грѣмотевица и земята прокѣнтява около воденичката на Тома. Сестра му плаче и го моли да си вървятъ. Но той свири съ уста и гласи воденичката. Ето че тя е вече готова. Тома скача отъ радостъ, като я гледа да се движи тъй бърже.

*
* * *

— Какъ ли да го измамя да си дойде, си дума тихо сестра му. Хж, сѣтихъ се! . . .

— Тома, не знаешъ, що имаме у дома!

— Що? запита любопитно малкиятъ Тома.

— Гжсенца Да видишъ само колко сж хубавки!

— Тъй ли? Ами гдѣ сж?

— Въ пачника. Ела да ги видимъ дордѣ не сж излѣзли къмъ блатото.

— Да отидемъ, каза весело Тома и бърже закрачи слѣдъ кака си.

Дъждътъ ги свари на срѣдъ пжтя и ги измокри до кожа. Сестра му влиза въ стаята да се прѣоблече, а Тома отива мокъръ право въ пачника при малкитѣ гжсенца. Колко имъ се радва той, като ги гледа да се показватъ подъ крилата на майка си! Исква да се приближи до тѣхъ, но гжската протѣга шия и съска ядовито. А Тома се дърпа назадъ . . .

Ето че пакъ го търсятъ: — Тома. върви по-

скоро да се прѣоблечешъ, че ще наистинешъ !
вика ядосано майка му.

— Мамичко, отъ гдѣ си взехме тѣзи гжсенца ? пита засмѣнъ Тома.

— Отъ яйцата на голѣмата гжска. . . . Не видѣ ли кога я *насаждахме* ? Едни сж се вече излупили, а други не; утрѣ може да се излупятъ и тѣ. Хайде бързай, че си мокъръ, каза майка му сърдито и го дръпна на сила къмъ стаята.

— Чакай, мамо, чакай, разкажи ми какъ излѣзоха гжсенцата отъ яйцата че тогасъ . . . !

— Върви, че ще наистинешъ . . . !

— Не ица, по-напрѣдъ ме научи, че тогава...!

Майката се вижда въ чудо и му разказва накратко какъ сж се излупили гжсенцата отъ бѣлитѣ яйца. Едвамъ тогава Тома мирясва и трѣгва слѣдъ нея да се прѣоблича. Прѣоблеча се бърже, бърже и пакъ изкача при гжсенцата. Цѣла седмица вече какъ ги гледа и не имъ се насипца. Не дава прахъ да падне на тѣхъ. Веднажъ майка имъ щѣше да бѣде прѣбита съ прѣжта, за дѣто ги водѣше въ дълбокото благо. Но тя прѣхвъркна въ водата и се избави. Слѣдъ малко почна да плѣска съ ржцѣ отъ радостъ, че гжсенцата плавали като майка си . . .

* *
*

Единъ день Тома се пакъ изгуби. Пратиха пакъ сестра му да го търси. Обиколи и блато, и гори, и рѣки, но нигдѣ не можа да го намѣри. Върна се при родителитѣ си отчаяна и каза: „Още веднажъ не отивамъ да търся този скиталецъ“.

Майка му се уплаши много и отиде сама да го търси. И тя прѣброди всички мѣста, но не

можа да го намѣри. Най-послѣ взе дълъгъ прѣтъ и опитваше дълбокия виръ да не се е удавилъ. Дойдоха и рибаритѣ на помощъ, но всичко бѣ напраздно.

Надвечерь сестричето тича босо къмъ рѣката и отъ далечъ вика: — Намѣрихме го, намѣрихме!

— Къдѣ? пита замаяна майката.

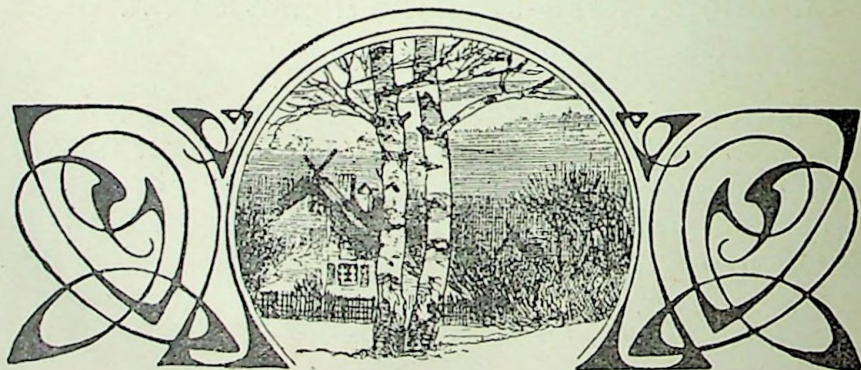
— Въ пачника, мѣти яйца. Викахъ му да стане, а той не мърда, защото щѣлъ да си излупи самъ гъсенца. Онѣзи порасли, та не ги харесва вече.

Майката наведе глава зачудено и се опѣти къмъ кащи. И наистина го намѣри на полога да топли съ голѣмо внимание нѣколко гъси яйца.

Още отъ далечъ се хвана за глава и извика:

— Ахъ „любознателно“ дѣте, мое съкровище, ти ще станешъ великъ човѣкъ! и го цѣлуна по бѣлото чело.

И наистина Тома Едисонъ днесъ е великъ човѣкъ.

Марийка.

Марийка цвѣте полива
Сутрина, вечеръ, на пладнѣ
И му водица излива
Колкото ѝ се попадне.

Ала не знае горката,
Че зло му мисли и прави,
Че щомъ така го полива,
Тя скоро ще го удави.

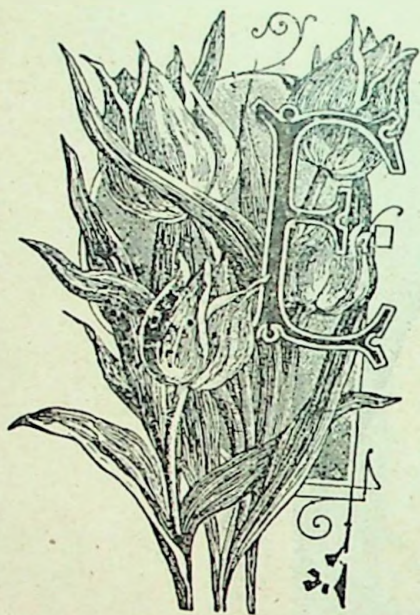
— Недѣй, любезна Марийке,
Недѣй го често полива,
Че твоят мило цвѣтене
Къмъ лоша болестъ отива!

Ц. Калчевъ.

Около София.

II.

с. Панчарево.

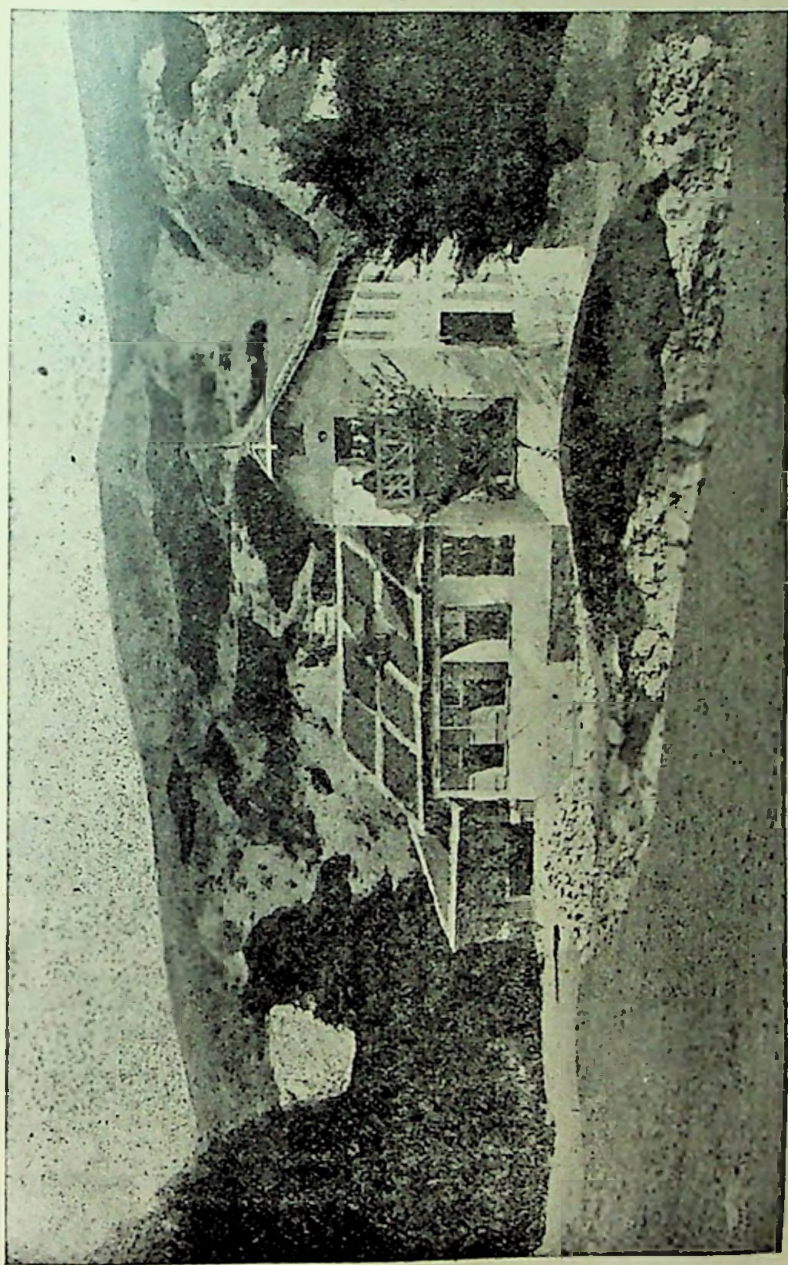
то още едно кѣтче отъ прѣ-
красната софийска околностъ!
По своята хубостъ то съпер-
ничи на редицата свои съ-
сѣди: Драгалевци, Бояна, Кня-
жево и др.

Кой софиянецъ не жаднѣе
да прѣкара нѣколко дена въ
с. Панчарево? Кой други пѣт-
никъ дошелъ въ София не иска да отдѣли день-
два, за да отиде да подиша чистия балкански
въздухъ въ това село?

Сгушено въ тѣснината между Витоша и ло-
зенския балканъ, оросявано отъ шумящитѣ во-
ди на р. Искъръ, село Панчарево е наистина
красиво планинско кѣтче! . . . То се намира на
изтокъ отъ София около 15 — 20 к. м. и е свѣр-
зано съ широко и хубаво шосе, което води за
Самоковъ.

При входа на дефилето е разположено сел-
цето. Отъ тука се вижда цѣлото софийско поле
до Ст.-Планина. Гледката е неизказано
хубава! . . .

Тука сж построени хубави; кжщи и всѣка година се застрояватъ нови.

Дѣтска колония Здравецъ.

Селото е прочуто и съ топлата си минерална баня.

Красиво е дефилето и по навжтрѣ. . . Отъ двѣтѣ страни се издигатъ баири покрити съ млади горички, а между тѣхъ се увива като змия, шумящата р. Искъръ. . .

На едно хубаво мѣсто, верѣдъ разкошна ливада, се издига една *виличка*.

По зелената морава играеха доста дѣца и азъ полюбопитствувахъ да видя какви сж тѣ. — Тѣ биле ученици отъ софийскитѣ основни училища и прѣкарваха на това мѣсто лѣтната ваканция.

Всѣка година дружеството „Здравецъ“ отъ София урежда такава „дѣтска колония“. Избиратъ се тѣлесно слаби ученици и при чистия балкански въздухъ, при доброто хранене, тѣ поправятъ доста здравето си.

Ученицитѣ сж подъ надзора на четирма учители. Всѣки день го прѣкарватъ най-разнообразно: играятъ свободно по зелената морава, правятъ гимнастически игри, забавляватъ се съ пѣсни, декламации, разкази, прочити и др.

Каква радостъ играе по дѣтскитѣ лица! . . . Всички засмѣни, и всички доволни отъ новия си животъ! . . .

Ехъ, кога ли ще настане, щото всички дѣчица да прѣкарватъ лѣтнитѣ горещини въ хладнитѣ кѣтчета на балкана! . . .

Редаторъ: Н. Гайтанджиевъ. Издава *Научното д-во „Отецъ Паисий“* въ гр. Казанлъкъ.

Трудолюбие.

Есенни жалби.

На вѣйчица крѣпка и зелена
Двѣ листенца самотни и бѣдни
Попарени отъ слана есенна
Проклинатъ тѣ днитѣ си послѣдни!

Па си шепнатъ тихо и потайно
Болкитѣ си, теглата си тежки . . .
Въздишки се къртятъ отъ гърди имъ,
Огъ очи имъ капятъ сълзи жешки...

Що да чинатъ, кому да се плачатъ,
Га сѣдбата тѣй е отредила —
За едни е тя върла тиранка,
А за други — майка сладка, мила!...

Люб. Бобевски.

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА.

Накъ дойде!

Хладна есенъ е настала
Вредомъ по земята,
И съ усмивка тя злокобна
Шепне на цѣттята:

Да сведатъ по-низко вече
Челца горделиви,
Да не мѣтатъ на широко
Погледи игриви . . .

Люб. Бобевски.